

Mesaj pentru a 100-a Zi Mondială a Migrantului și Refugiatului (duminică, 19 ianuarie 2014)

Migranți și refugiați: spre o lume mai bună

Iubiți frați și surori!

Societățile noastre experimentează, așa cum nu s-a întâmplat niciodată înainte în istorie, procese de interdependență și interacțiune reciprocă la nivel global, care, dacă cuprind și elemente problematice sau negative, au obiectivul de a îmbunătăți condițiile de viață ale familiei umane, nu numai în aspectele economice, ci și în cele politice și culturale. De altfel, fiecare persoană aparține omenirii și împărtășește speranța unui viitor mai bun cu întreaga familie a popoarelor. Din această constatare se naște tema pe care am ales-o pentru Ziua Mondială a Migrantului și Refugiatului din acest an: "*Migranți și refugiați: spre o lume mai bună*".

Printre rezultatelor schimbărilor moderne, fenomenul crescând al mobilității umane se evidențiază ca un "semn al timpurilor"; așa l-a definit papa Benedict al XVI-lea (cf. *Mesaj pentru Ziua Mondială a Migrantului și Refugiatului 2006*). De fapt, dacă pe de o parte migrațiile denunță adesea carențe și lacune ale statelor și ale comunității internaționale, pe de altă parte revelează și aspirația omenirii de a trăi unitatea respectând diferențele, primirea și ospitalitatea care să permită împărtășirea egală a bunurilor pământului, tutelarea și promovarea demnității și a centralității fiecărei ființe umane.

Din punct de vedere creștin, și în fenomenele migratoare, ca în alte realități umane, se constată tensiunea dintre frumusețea creației, marcată de har și de răscumpărare și misterul păcatului. Solidarității și primirii, gesturilor fraterne și de înțelegere li se contrapun refuzul, discriminarea, traficurile exploatarei, ale durerii și ale morții. Ceea ce trezește îngrijorare sunt mai ales situațiile în care migrația nu este numai forțată, ci chiar realizată prin diferite modalități de trafic de persoane și de reducere la sclavie. "Munca sclavă" astăzi este monedă obișnuită! Totuși, în pofida problemelor, riscurilor și dificultăților care trebuie înfruntate, ceea ce-i însuflețește pe atâția migranți și refugiați este binomul încredere și speranță; ei poartă în inimă dorința după un viitor mai bun nu numai pentru ei înșiși, ci și pentru propriile familii și pentru persoanele dragi.

Ce anume comportă crearea unei "lumi mai bune"? Această expresie nu face aluzie în mod naiv la concepții abstracte sau la realități imposibile de obținut, ci orientează mai degrabă spre căutarea unei dezvoltări autentice și integrale, la acțiunea de a face să existe condiții de viață demne pentru toți, pentru ca să se găsească răspunsuri juste la exigențele persoanelor și ale familiilor, pentru ca să fie respectată, păstrată și cultivată creația pe care Dumnezeu ne-a dăruit-o. Venerabilul Paul al VI-lea descria cu aceste cuvinte aspirațiile oamenilor de astăzi: "a fi eliberați de mizerie, a garanta în manieră mai sigură propria subzistență, sănătatea, o ocupație stabilă; o participare mai deplină la responsabilități, în afara oricărei asupririi, la adăpost de situații care ofensează demnitatea umană; a se bucura de o instruire mai mare; într-un cuvânt, a face cunoscut și a avea mai mult, pentru a fi mai mult" (Scrisoarea enciclică *Populorum progressio*, 26 martie 1967, 6).

Inima noastră dorește un "mai mult" care nu este pur și simplu un a cunoaște mai mult sau un a avea mai mult, ci este mai ales un a fi mai mult. Nu se poate reduce dezvoltarea la simpla creștere economică, obținută, adesea, fără a privi la persoanele mai slabe și lipsite de apărare. Lumea se poate îmbunătăți numai dacă atenția primară este îndreptată spre persoană, dacă promovarea persoanei este integrală, în toate dimensiunile sale, inclusiv cea spirituală; dacă nu este neglijat nimeni, inclusiv săracii, bolnavii, cei închiși, nevoiașii, străinii (cf. *Mt* 25,31-46); dacă suntem capabili să trecem de la o cultură a rebutului la o cultură a întâlnirii și a primirii.

Migranții și refugiații nu sunt pioni pe tabla de șah a omenirii. E vorba de copii, femei și bărbați care părăsesc sau sunt constrânși să-și părăsească locuințele din diferite motive, care împărtășesc aceeași dorință legitimă de a cunoaște, de a avea, dar mai ales de a fi mai mult. Este impresionant numărul de persoane care migrează de la un continent la altul, precum și al celor care se mută în interiorul propriilor țări și al propriilor zone geografice. Fluxurile migratoare contemporane constituie cea mai vastă mișcare de persoane, dacă nu de popoare, din toate timpurile. În drum cu migranții și refugiații, Biserica se angajează să înțeleagă motivele care sunt la originile migrațiilor, dar și să lucreze pentru a depăși efectele negative și să valorizeze efectele pozitive asupra comunităților de origine, de tranzit sau de destinație a mișcărilor migratoare.

Din păcate, în timp ce se încurajează dezvoltarea spre o lume mai bună, nu putem să nu vorbim despre scandalul sărăciei în diferitele sale dimensiuni.

Violență, exploatare, discriminare, marginalizare, apropieri restrictive de libertățile fundamentale, atât ale indivizilor cât și ale colectivității, sunt câteva dintre principalele elemente ale sărăciei care trebuie depășite. De multe ori tocmai aceste aspecte caracterizează mutările migratoare, legând migrațiile și sărăcia. Fugind de situații de mizerie sau de persecuție spre perspective mai bune sau pentru a-și salva viața, milioane de persoane întâlnesc adesea neîncredere, închidere și excludere și sunt loviți de alte nenorociri, adesea și mai grave și care rănesc demnitatea lor umană.

Realitatea migrațiilor, cu dimensiunile pe care le asumă în epoca noastră a globalizării, cere să fie înfruntată și gestionată în mod nou, egal și eficace, care cere înainte de toate o cooperare internațională și un spirit de profundă solidaritate și compasiune. Este importantă colaborarea la diferitele nivele, cu adoptarea corală a instrumentelor normative care să tuteleze și să promoveze persoana umană. Papa Benedict al XVI-lea a trasat coordonatele afirmând că "această politică trebuie dezvoltată pornind de la o strânsă colaborare între țările din care pleacă migranții și țările în care ajung; trebuie însoțită de normative internaționale adecvate în măsură să armonizeze diferitele sisteme legislative, în perspectiva de a salvagarda exigențele și drepturile persoanelor și familiilor emigrate și, în același timp, pe cele ale societăților în care ajung aceiași emigrați" (Scrisoarea enciclică *Caritas in veritate*, 29 iunie 2009, 62). A munci împreună pentru o lume mai bună cere ajutorul reciproc între țări, cu disponibilitate și încredere, fără a ridica bariere insurmontabile. O sinergie bună poate să fie de încurajare pentru guvernanți ca să înfrunte dezechilibrele socio-economice și o globalizare fără reguli care sunt printre cauzele migrațiilor în care persoanele sunt mai mult victime decât protagoniști. Nicio țară nu poate să înfrunte singură dificultățile legate de acest fenomen, care este așa de amplu încât interesează de acum toate continentele în dubla mișcare de imigrație și de emigrație.

Apoi este important de subliniat că această colaborare începe deja cu efortul pe care fiecare țară ar trebui să-l facă pentru a crea condiții economice și sociale mai bune în patrie, în așa fel încât emigrația să nu fie unica opțiune pentru cel care caută pace, dreptate, siguranță și respectarea deplină a demnității umane. Crearea oportunităților de muncă în economiile locale, va evita în afară de asta despărțirea familiilor și va garanta condiții de stabilitate și de seninătate pentru indivizi și pentru colectivități.

În sfârșit, privind la realitatea migranților și refugiaților, există un al treilea element pe care aș vrea să-l evidențiez în drumul de construire a unei lumi mai bune, și este cel al depășirii prejudecăților și preconcepțiilor în analiza migrațiilor. De fapt, adesea sosirea de migranți, exilați, cei care cer azil și refugiați trezește în populațiile locale suspiciuni și ostilitate. Se naște teama că se produc tulburări în siguranța socială, că se riscă pierderea identității și culturii, că se alimentează concurența pe piața muncii sau, chiar, că se introduc noi factori de criminalitate. Mijloacele de comunicare socială, în acest domeniu, au un rol de mare responsabilitate: de fapt, le revine lor să demaște stereotipurile și să ofere informații corecte, acolo unde se va întâmpla să denunțe eroarea unora, dar și să descrie onestitatea, corectitudinea și măreția sufletească a celor mai mulți. În asta este necesară o schimbare de atitudine față de migranți și refugiați din partea tuturor; trecerea de la o atitudine de apărare și de frică, de dezinteres sau de marginalizare - care, până la urmă, corespunde tocmai "culturii rebutului" - la o atitudine care să aibă la bază "cultura întâlnirii", singura capabilă să construiască o lume mai dreaptă și fraternă, o lume mai bună. Și mijloacele de comunicare sunt chemate să intre în această "convertire a atitudinilor" și să favorizeze această schimbare a comportamentului față de migranți și refugiați.

Mă gândesc la modul în care și sfânta familie de la Nazaret a trăit experiența refuzului la începutul drumului său: "Maria l-a născut pe fiul ei, primul născut, l-a înfășat și l-a culcat în iesle, pentru că nu era loc de găzduire pentru ei" (*Lc 2,7*). Mai mult, Isus, Maria și Iosif au experimentat ce înseamnă a părăsi propria țară și a fi migranți: amenințați de setea de putere a lui Irod, au fost constrânși să fugă și să se refugieze în Egipt (cf. *Mt 2,13-14*). Însă inima maternă a Mariei și inima grijulie a lui Iosif, păzitorul sfintei familii, au păstrat mereu încrederea că Dumnezeu nu părăsește niciodată. Prin mijlocirea lor, să fie mereu trainică în inima migrantului și a refugiatului tot această certitudine.

Biserica, răspunzând la mandatul lui Cristos "Mergeți și faceți ucenici din toate națiunile", este chemată să fie poporul lui Dumnezeu care cuprinde toate popoarele și le duce tuturor popoarelor vestea evangheliei, pentru că pe fața fiecărei persoane este imprimată fața lui Cristos! Aici se află rădăcina cea mai profundă a demnității ființei umane, care trebuie respectată și ocrotită mereu. Nu atât criteriile de eficiență, de productivitate, de rang social, de apartenență etnică sau religioasă sunt cele care întemeiază demnitatea persoanei, ci faptul de a fi creați după chipul și

asemănarea lui Dumnezeu (cf. *Gen* 1,26-27) și, mai mult, faptul de a fi copii ai lui Dumnezeu; fiecare ființă umană este copil al lui Dumnezeu! În el este imprimată imaginea lui Cristos! Așadar, e vorba de a vedea noi cei dintâi și de a-i ajuta pe alții să vadă în migrant și în refugiat nu numai o problemă care trebuie înfruntată, ci un frate și o soră care trebuie primiți, respectați și iubiți, o ocazie pe care Providența ne-o oferă pentru a contribui la construirea unei societăți mai drepte, a unei democrații mai împlinite, a unei țări mai solidare, a unei lumi mai fraterne și a unei comunități creștine mai deschise, conform evangheliei. Migrațiile pot face să se nască posibilități de nouă evanghelizare, să se deschidă spații pentru creșterea unei noi umanități, prevestită în misterul pascal: o umanitate pentru care orice țară străină este patrie și orice patrie este țară străină.

Dragi migranți și refugiați! Nu pierdeți speranța că și vouă vă este rezervat un viitor mai sigur, că pe cărările voastre puteți să întâlniți o mână întinsă, că vă este dat să experimentați solidaritatea fraternă și căldura prieteniei! Vouă tuturor și celor care își dedică viața și energiile lor alături de voi vă asigur de rugăciunea mea și împart din inimă binecuvântarea apostolică.

Din Vatican, 5 august 2013

Franciscus

Traducere de pr. Mihai Pătrașcu

(Sursa: ercis.ro și coordonatorul național al capelanilor romano-catolici români în Italia, mons. Anton Lucaci)